

Pārskats par projekta “Atbalsts Ventspils Augstskolas starptautiskās sadarbības projektu sagatavošanai pētniecībā un inovācijās (ATVASE)” (projekta Nr. 1.1.1.5/18/I/009) 2019. gada pirmajiem sešiem mēnešiem

2019. gada 30. jūnijā noslēgsies šī gada pirmie 6 mēneši projektā “Atbalsts Ventspils Augstskolas starptautiskās sadarbības projektu sagatavošanai pētniecībā un inovācijās (ATVASE)” (projekta Nr. 1.1.1.5/18/I/009), kura ietvaros tiek realizēts JIV-ERIC[1] Latvijas Republikas nacionālā mezgla konsorcijs (turpmāk – NMK) partnerības plāns, ko realizē Ventspils Augstskolas Inženierzinātņu institūts “Ventspils Starptautiskais Radioastronomijas centrs” (turpmāk – VeA IZI VSRC).

Paveiktais laika periodā no 2019. gada 1. janvāra – 2019. gada 30. jūnijam

3.4. darbība. Pasākumu rīkošana dalības nodrošināšanai JIV-ERIC konsorcijs

29. martā, Rīgā, LU Atomfizikas un spektroskopijas institūtā notika apvienotais pasākums “Atmosfēra un jonosfēra”, kas ietvēra semināru lāzerlokācijas metodes izmantošanas grupā un NMK valdes sēdi. Darba semināru mērķis ir veicināt sadarbību un projektu veidošanu ar jau esošajiem partneriem – Latvijas Universitātes Astronomijas institūtu (LU AI) un Atomfizikas un spektroskopijas institūtu (LU ASI), Rīgas Tehniskā universitātes Elektronikas un telekomunikāciju fakultāti (RTU ETF) un Būvniecības inženierzinātņu fakultātes Ģeomātikas katedra, kā arī piesaistīt jaunus partnerus.

Pasākuma pirmajā daļā notika LU ASI vadošā pētnieka Arnolda Ūbeļa lekcija par jonosfēru un atmosfēras pētījumiem institūtā. Lekcijā A. Ūbelis sniedza nelielu ieskatu atmosfēras pētījumu iespējās LU Nacionālās zinātnes platformā FOTONIKA-LV, kā arī pastāstīja par saviem pētījumiem un iniciatīvām projektu ietvaros. Tāpat izvērsās diskusija par tādām tēmām kā ozona slāņa saglabāšana, atmosfēras piesārņojumiem un joda mērījumiem. Nākamie semināri par tālīzpēti, astronomijas izglītību un datu apstrādi notiks šī gada otrajā pusē.

Bildes no 29. marta pasākuma.

Otrajā daļā notika JIV-ERIC LR konsorcijs valdes sēde. Sēdes mērķis bija apstiprināt uzlaboto konsorcijs partnerības plānu, kas tika apstiprināts ar nosacījumu, ka nedēļas laikā, visiem dalībniekiem, kuri neieradās uz sapulci, tiks dota iespēja apskatīt apstiprināto plānu un izteikt savus iebildumus vai ierosinājumus. Rezultātā partnerības plāns tika apstiprināts.

3.2. darbība. Darba braucieni (Latvijas un ārvalstu) dalības nodrošināšanai JIV-ERIC konsorcijs

No 15. – 17. maijam VSRC direktora p. i. Indra Dedze kā Ventspils Augstskolas un VSRC pārstāve piedalījās **EVN Padomes sēdē** un kā Latvijas pārstāve **JIV-ERIC dibinātāju padomes sēdē**, kas notika Boloņā, Itālijā. EVN valdes sēdē tika izskatīti jautājumi par jauno biedru uzņemšanu, kā arī EVN radioteleskopu laika izmantošanu. JIV-ERIC valdes sēdē tika runāts par organizācijas ciešāku sadarbību ar EVN, lai nenotiktu funkciju dublēšanās un pārklāšanās.

VSRC vadošais pētnieks Dmitrijs Bezrukovs un astronomijas tehniķis Kristaps Veitners devās uz Leideni, Nīderlandē, kur notika Nīderlandes radioastronomijas institūta ASTRON rīkotais pasākums **“LOFAR Science 2019”**. Abi darbinieki komandējumā atradās no 19. – 23. maijam, un tā laikā piedalījās “LOFAR User Meeting”, “LOFAR Community Science Workshop”, “LOFAR 2.0 Discussion” pasākumos un diskusijās kā IZI VSRC pārstāvji.

Attēlā VSRC vadošais pētnieks Dmitrijs Bezrukovs.

Attēlā VSRC astronomijas tehniķis Kristaps Veitners.

Attēlā “LOFAR Science 2019” dalībnieku kopbilde.

Komandējuma laikā tika iegūts daudz zināšanu par LOFAR tehnoloģiju un izmantošanas iespējām, kā arī tika gūts priekšstats par turpmāku LOFAR attīstību un nākotnes plāniem. Šī brīža LOFAR galvenais virziens ir izveidot sistēmu, kas bez liekas piepūles varētu iegūt zinātnei – gatavus, jau apstrādātus datus. Bez galvenajiem zinātnes projektiem (key science projects), LOFAR teleskops var tikt, un tiek izmantots tādiem pētījumiem, kā:

- zibens veidošanās,
- pārnovu eksploziju triecienviļņu kartēšana,
- exoplanētu novērošana izmantojot blāzmu un zvaigznes magnētisko lauku emisijas,
- galaktisko kopu studijas,
- tumšās matērijas studijas.

VSRC direktora p. i. Indra Dedze no 21. – 24. maijam atradās Leidenē, Nīderlandē, kur notika **ILT (*International LOFAR Telescope*) dibinātāju padomes sēde**. Komandējuma nolūks bija pārstāvēt VSRC sanāsmē kā novērotāju un sniegt īsu ziņojumu par Latvijas LOFAR stacijas izveidi. Sēdes laikā tika apskatīti svarīgākie jautājumi par jauno biedru uzņemšanu un ar to saistīto dokumentāciju, kā arī turpinās sarunas par pāreju uz LOFAR 2.0, kas notiks līdz 2022. gadam. Pēc sēdes I. Dedze piedalījās individuālā tikšanās ar ILT direktoru Rene Vermeulenu un Astrotech vadītāju Ronaldu Halfwerku, kurā tika pārrunāti Latvijas LOFAR stacijas attīstības plāni un esošās situācijas raksturojums detalizētāk.

Turpmākās aktivitātes projektā

- No 25. – 27. jūnijam VSRC Tehniskā dienesta elektronikas inženieris Mārcis Bleiders dosies uz Mančesteru, Lielbritāniju, kur notiks EVN tehniskā personāla sapulce: “EVN Technical and Operations Group Meeting (TOG)”. TOG sapulces apvieno tehnisko personālu, kas nodrošina VLBI radioteleskopu tehnisko darbību. Apmeklēt TOG sapulces ir katras EVN stacijas tehniskā personāla pienākums.
- Šī gada 21. – 23. augustā Ventpils Augstskolas Inženierzinātņu institūts “Ventpils Starptautiskais radioastronomijas centrs” rīko starptautisko konferenci “Lietišķā astroinformātika un kosmisko datu apstrāde Baltijā”/ „Baltic Applied Astroinformatics and Space data Processing (BAASP)”. Tā ir Baltijas reģiona gan lietišķa, gan zinātniska konference, kur zinātnieki apspriedīs aktuālas problēmas astrofizikā, starpdisciplinārus risinājumus informācijas un datu apstrādē, kuri saistīti ar kosmosu un kosmosa objekta novērojumiem, tajā skaitā Saules un Zemes novērojumi un tālzipēte no mākslīgajiem pavadoņiem. Vairāk informācija pieejama VSRC mājaslapā: <http://virac.eu/pasakumi/baasp/>.
- Šī gada 12. un 13. septembrī notiks starptautiskā starpdisciplinārā tulkojumzinātnes konference “Bridging Languages and Cultures”, ko organizē Ventpils Augstskolas tulkošanas studiju fakultāte. Konferences darba valodas būs angļu un vācu. Starptautisku zinātnisko konferenču rīkošana Ventpils Augstskolai ir kļuvusi par vērtīgu un nozīmīgu tradīciju. Konferenču laikā Ventpils Augstskolā sapulcējas dalībnieki no dažādām valstīm, tiek dibināti kontakti, stiprināta jau esošā sadarbība, kā arī Ventpils Augstskolas pētniekiem un docētājiem ir iespēja prezentēt savu darbu starptautiskā līmenī, iegūstot starptautisku pieredzi. Konferences

galvenās tēmas: valodniecība, tulkošana, mutiskā tulkošana, starpkultūru pētījumi. Sīkākai informācijai: BLC@venta.lv.

21.06.2019.